

בסיעתא דשמיא

שיעורים בכומדות וחסידות

שנאמרו בבית המדרש "בית אהרן"
רחוב הרב ברים 5 ביתר עילית

הרב שמעון שפיצר שליט"א

האיסור להתכבד בקלון אחרים, מהותו וענשו

ניתן לשמוע בקו ישיר 0732951337

www.kolhalashon.com

ניתן להאזין לשיעורים
בקול הלשון

03-6171111

להורדת הקונטרס
באתר קול הלשון

www.kolhalashon.com

האיסור להתכבד בקלון אחרים, מהותו וענשו

ואהבת לרעך כמוך

הנה ימי ספירת העומר נתייחדו לתקן בהם את מידתנו ולהכין את עצמנו לקראת קבלת התורה, ואמרו חז"ל שבימים אלו מתו תלמידי רבי עקיבא על שלא נהגו זה לזה, וכיון שאף זה אירע בימים אלה, הסברא נותנת שתיקון דבר זה נחשב גם כן כחלק מההכנה לקבלת התורה, כי הנוהג כבוד עם חבריו מתקן את חסרון התורה שנוצר בגלל פטירתם של קדושי עולם אלה תלמידי רבי עקיבא.

והנה הרמב"ם כתב (הלכות דעות פ"ו ה"ג): מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו, שנאמר ואהבת לרעך כמוך. לפיכך צריך לספר בשבחיו, ולחוס על ממונו כאשר הוא חס על ממון עצמו ורוצה בכבוד עצמו, והמתכבד בקלון חבריו, אין לו חלק לעולם הבא.

התבטא כאן הרמב"ם בביטוי חריף ביותר כלפי המתכבד בקלון חבריו, דהיינו המגדיל עצמו על ידי שמשפיל אחרים. וכתבו נושאי כלי הרמב"ם שמקורו בירושלמי (פ"ב דחגיגה), שם נאמר להדיא שהמתכבד בקלון חבריו אין לו חלק לעולם הבא.

המתכבד בקלון חבריו כיצד?

והנה לפי הפשטות המדובר הוא במי שמבייש את חבריו ומשפילו ומבליט את חסרונותיו, ומתוך כך הוא מגביה את עצמו כאומר – אינני כמותו, אלא טלית שכולה תכלת הנני. אולם כשנשים מעייננו בלשון הרמב"ם בהלכות תשובה, תיסמר שערות ראשנו, כי משם נבין שבשביל להיות מתכבד בקלון חבריו, אין צריך להיות איש מושחת המשפיל אחרים בריש גלי.

וזה לשון הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ד ה"ד): חמשה דברים העושה אותן אין חזקתו לשוב מהן, לפי שהם דברים קלים בעיני רוב האדם ונמצא חוטא והוא ידמה שאין זה חטא, ואלו הן וכו'. והרביעי, המתכבד בקלון חבריו, אומר בלבו שאינו חטא לפי שאין חבריו עומד שם, ולא הגיע לו בוש, ולא ביישו אלא ערך מעשיו הטובים וחכמתו למול מעשה חבריו או חכמתו, כדי שיראה מכללו שהוא מכובד וחבירו בזוי.

הא לנו מדברי הרמב"ם, שבעצם זה שהאדם מעמיד את מעשיו או את כשרונותיו וחכמתו למול מעשיו או כשרונותיו וחכמתו של חבריו, אע"פ

שאינו מביישו וחבירו אינו נמצא כאן ולעולם לא יתבייש על ידו, נחשב לו כמתכבד בקלון חבירו. פחד פחדים!

הן כך הדרך תמיד כשרוצים להבליט איזה דבר, להעמידו מול אחרים הדומים לו כדי לראות החילוק שביניהם, ולמשל כשרוצים לבדוק חתימה היוצאת על האדם אם היא מזוייפת, מעמידים אותה ליד חתימה אמיתית של אותו אדם, וכך נבלטים כל החילוקים שיכולים להעיד על זיופה של החתימה. וכעין זה פירשו חז"ל במסכת יומא (ט, ב) הפסוק (ישעיהו ג, טז) ויאמר ה' יען כי גבהו בנות ציון, שהיו מהלכות ארוכה בעד קצרה, והיינו כדי להבליט את ארכה של הארוכה ולמשוך את העין.

מלמדנו הרמב"ם שכל פעם שהאדם משווה את עצמו ביחס לאחרים, אע"פ שאינו אומר שום דיבור בגנותו של חבירו, סוף כל סוף נתגדל כבודו על ידי נחיתותו של חבירו, ואם כן הוא נחשב כמתכבד בקלון של חבירו.

ואמנם נחוץ להדגיש שמה שאמרו שהמתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעולם הבא, אינו עולה על כל מדרגה של מתכבד בקלון חבירו, כי אם תאמר שהוא עולה כל כל מדרגה שהיא, מי הוא אפוא אשר יוכל לומר שיש לו חלק לעולם הבא. אין ספק שכמה מדרגות יש במתכבד בקלון חבירו, ולא על כולן אמרו שאין לו חלק לעולם הבא, אך עכ"פ אנו למדים שדבר זה הוא מדה מגונה מאוד, ורובם של בני אדם אינם שמים אל לבם שהם נכשלים בזה.

סגולה לאריכות ימים

וזה לשון הרמב"ם במסילת ישרים (פרק יט): ואמרו עוד (מגילה כח, א) שאלו תלמידיו את ר' נחוניא במה הארכת ימים? אמר להם מימי לא נתכבדתי בקלון חבירי. ומפרש התם, כי הא דרב הונא דרי מרא אכתפיה, אתא ר' חנינא בר חנילאי וקא דרי מיניה, אמר ליה: אי רגילת דדרית במאתיך דרי, ואי לא אתייקורי אנא בזילותא דידך לא ניחא לי (תרגום: כגון רב הונא שנשא מעדר על כתפו, בא ר' חנינא בן חנילאי ליטלו ממנו כדי לכבדו, אמר לו ר' חנינא: אי רגיל אתה לשאת כך בעירך קח, ואם אין אתה רגיל, להתכבד בבושתך, איני רוצה). הרי שאע"פ שמשמעות בקלון חבירו הוא המשתדל לבזות חבירו, כדי שעל ידי זה ירבה כבודו, הנה לחסידים לא יאות לקבל כבוד, אפילו אם חבירו הוא הבא ומתרצה בזה, אם יהיה זה בזיון לחבירו.

הנה אנו רואים בדברי הרמח"ל שכמה וכמה מדרגות בדבר, והחסידים שנטו ממדה זו עד הקצה האחרון שלא להתכבד על ידי בזיונו של חברו אע"פ שהוא חפץ בכך, זכו בגלל כן לאריכות ימים.

בראש השנה יכתבון

כשמתבוננים בדבר ורואים עד כמה לקויים בו בני אדם, נאחז בנו חיל ורעדה. דוגמא לדבר: מי הוא זה שאינו רוצה לחזור בתשובה בראש השנה? ועם כל זה ראו נא איך עולם כמנהגו נוהג בראש השנה עצמו: הנה במוסף דיום א' משמש כשליח ציבור החזן הוותיק שכבר הגיע לזקנה מופלגת וקולו כבר אינו נשמע כבתחילה. למחרת במוסף דיום ב' משמש כשליח ציבור איש צעיר אשר קולו אדיר וחזק. לאחר מוסף מה יאמרו המתפללים לשני (בזהירות, שהראשון לא ישמע)? אה, ר' יענקל! איזה נפלא היה לשימוע את המוסף שלך... ביום הראשון לא היה אפשר לשימוע כלום... ברוך ה' היום היה הקול נשמע בכל רחבי בית הכנסת, בכזאת נעימות, בכזאת מתיקות... דע לך שהחיית את הציבור... זו נקראת תפילה נורמלית...

ומה מרגיש אז ר' יענקל בלבו? איזו נחת! איזה עונג! עכשיו יהיה לו דלק לשנה שלימה.

הא לנו דוגמא ברורה של המתכבד בקלון חברו. הן חזן זה לא דיבר שום דבר רע כנגד הראשון, אבל הוא עשה דבר מה המעמיד אותנו בהשוואה כנגד הראשון וגורם להרבות כבודו בגלל נחיתותו של הראשון. זה מה שכתב הרמב"ם, שאפילו לא יעשה זאת האדם מעצמו, סוף כל סוף, זה גורם לו להשחתת הנפש.

דמו בעצמכם מה יהיה בעוד כמה שנים; החזן הוותיק ששימש כשליח ציבור עד כה ביום א' ילך לעולמו, ובמקומו יתמנה איש צעיר אשר קולו ככינור מעורר את נימי הלב ומקיץ נרדמים משנתם, הלא כי אז יעלה במעלתו על השני שהתכבד עד כה בקלון חברו שהלך ואיננו, ואז ירגיש השני שחרב עליו עולמו.

מדוע אתה מרגיש כך? הלא עד כה תפקידך הסב לך עונג רב! אכן כן, עד כה התכבדת בקלון חברך. עד עכשיו נשאבה הצלחתך מהידיעה שאין מי מכל הסובבים אותך שמגיע לקרסוליים שלך, ועכשיו שיש מי שעובר אותך, אתה מרגיש שחרב עליך עולמך...

התחרות בישיבה – חוסו נא על נפשכם

וכפי שהוא בזה, כך הוא לדאבוננו פי כמה וכמה בלימוד התורה. הכנסו נא לישיבה גדולה ותרואו במה דברים אמורים. הנהלת הישיבה יוצאת במבצע: כל שבוע ייבחרו שני בחורים שימסרו חבורה לציבור, וכוונתם 'טהורה' כדי ליצור תחרות ו'קנאת סופרים'. בוחרים הם בשני בחורים מוכשרים, אשר אחד מהם הוא ביישן מטבעו והשני הוא אמיץ ברוחו, ומעמידים אותם זה לצד זה, וכל כך למה? כדי שיהא ניכר 'ארוכה בעד קצרה'.

יתכן שלא לכך נתכווננו, אבל המוצלח הלא יודע ומכיר באמת, ואם חס הוא על נפשו, אסור לו להסכים לכך, כי עצם העמידה במעמד כזה, משחיתה את הנפש, שהרי היא תגרום לו להתכבד על חשבון נחיתותו של חברו וכאלה גם יהיו המחמאות שיקבל לאחר מכן – "את פלוני לא היה שייך להבין; אתה דיברת לענין..."

דרשנים המתכבדים בקלון חבריהם

וכך הוא גם בענין הדרשנים. מביאים שלושה דרשנים לאירוע אחד, וכל כמה שהאירוע גדול יותר, כך ההשחה בנפש גדולה יותר. את הדרשן הראשון מכבדים מפני שמוכרחים לכבדו, שהרי הוא רבה של בית הכנסת. ולמרות שמשתדלים לכבדו, אי-אפשר לעצור את הציבור שלא יפטטו ביניהם בשעה שהוא מדבר, וכדי בזיון וקצף. את הדרשן השני מכבדים מפני שתרם טבין ותקילין בשביל הפרוייקט. אך עכשיו לאחר שכבר כיבדו את מי שהיו צריכים לכבד, מעמידים את השלישי, דרשן אמיתי, והנה קולו מתחיל להתנסר באוויר ואין אחד בכל האולם כולו שמוציא איזה רחש. כולם מקמרים את אזנם ומתענגים על כל מילה היוצאת מפיו...

נשאלת השאלה: וכי מפני זה אסור לו לדרשן לשאת את דרשותיו? או באופן אחר: בישיבה שהבחורים מרובים ופותחים מחמת כן שני שיעורים מקבילים בכל שכבת גיל, ולפעמים מזדמן שאחד מהמגידי שיעורים עולה בהרבה על פני השני שבשיעור המקביל, וכל הבחורים מדברים מזה, וכי מפני כן ייאסר עליו למסור שיעורים?!

ובכן, אינני יודע מה להשיב, כי הראשון שיפסיד מזה, הוא הדרשן עצמו, או המגיד שיעור עצמו, כי המצב שהוא נקלע בו מרצונו או שלא מרצונו, עלול להשחית את נפשו באופן חמור ביותר, וכדי להנצל מהשחתה זו, הוא יצטרך להיות ירא שמים כזה, אשר מי יודע אם יגיע לכך.

ראו נא עד היכן הדברים מגיעים ממה שהעיד הגר"ח מוואלאזין זצ"ל, שכאשר שאל את רבו הגר"א זצ"ל מדוע אינו מביא בביאוריו שום ספר מספרי האחרונים, היתה תשובתו, שחשש שמא יביא איזה ספר ויכתוב עליו שנשמט ממנו דברי הש"ס במקום פלוני ויהיה כמתכבד בקלון חבירו, לכן גמר אומר בנפשו שלא להביא בשום מקום מספרי האחרונים הגם שהוא מפסיד בזה מעלת האומר דבר בשם אמרו. נורא נוראות.

אוי ויי – העון הזה מרקד בנו

וזה לשון הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בספרו "יערות דבש" (ח"א דרוש יא): כאשר יתרגל בעבירות, כל'א יחשב אצלו, וימות בארץ גזעו ולא ישוב לה', כל ימי חלדו מתכבד בקלון חבירו, אוי ויי שעון הזה מרקד בנו, גדולים וקטנים ישישו כמשוש על כל הון כאשר ימצא גלוי קלון וערות רעהו (ומיד שלוח ישלחהו לכל קצוי תבל כדי לפרסם קלונו ברבים), ויחפשהו כמטמונים לפרסם הקלון אם אמת ואם שקר, ואם ישמע איש על חבירו קלון יתגדר בו למאוד, וזהו רגיל אצלינו בבקר וערב בשכבנו ובקומנו מבלי הרף. עכ"ל.

שאל נא את עצמך: מדוע אתה סבור שהחסידות שלך היא הטובה והמעולה ביותר מכל החסידויות, עד שאין לך שום מניעה למצוא את החסרונות שבכל החסידויות האחרות? אתה טוען שאין זה אשמתך כי מה לעשות שזו האמת. יתכן שהצדק אתך, אבל למה אתה חייב לדבר מזה ולהתבונן בזה מבוקר עד ערב? היודע אתה למה? כי לא ראית דרך אחרת כי אם להתכבד בקלונם של אחרים.

יש הסבורים בטעותם שהאיסור הוא רק כשהאדם מתכבד בקלונו של איש פרטי, אבל לא כשהוא מתכבד בקלונם של אלפי אנשים וחושב עליהם ועל קהילתם ועל רבם שהם כשלון אחד גדול וטוב להם שלא נבראו. אך הדבר לא יתכן, ועל זה הזדעק הגר"י אייבשיץ בחרטו על גבי גליון: "וזהו רגיל אצלינו בבקר וערב בשכבנו ובקומנו מבלי הרף".

ההשוואה לאחרים היא רעה חולה

והאמת שאם נתבונן היטב בעצמנו נראה עד כמה דבר זה מושרש בעומק נפשנו, שהרי בכל מה שיש לנו ובכל מה שאנו עושים, אנו מודדים את הצלחתנו בהשוואה לאחרים.

האדם עומד בבית הכנסת ומתחיל לחפש את מקומו כדי לדעת מי הוא והיכן הוא עומד בעולם. "הנה פלוני מדבר שיחת חולין באמצע התפילה, סימן הוא שאינני החלש ביותר כאן..."

ובכן, מי אתה? "אינני יודע מי אני, אך דבר אחד אני יודע, שיש גרועים ממני".

איזה עיוות! חסרונו במה שהוא מתכבד בקלונו של חבירו אינו מפני שלא יהיה לו חלק לעולם הבא, שהרי לא פרסם את מחשבתו ולא בייש מעודו את חבירו, אבל חסרונו הוא במה שהשחית את נפשו, שהרי אין האדם נמדד כלל בהשוואה לאחרים.

הן הרמב"ם והן הגר"י אייבשיץ הכניסו ענין זה בקטגוריה של דברים שאין בני אדם שמים לב אליהם, והיינו משום שהוא דבר המושרש עמוק בתוך הלב, ואכן הדבר הראשון שעלינו לעשות בענין זה, הוא להפסיק לרמות את עצמנו ולהבין במה המדובר.

כשבעל תפילה מפוטר תופס את הבעל תפילה בטעות

הגר"ש שבדרון זצ"ל היה מספר: מעשה בבעל תפילה שכיבדוהו תמיד להתפלל כשליח ציבור במוסף דשבת ראש חודש. כשהזדקן והצטרד קולו, הודיעו לו שעליו לפנות את מקומו לבעל תפילה חדש. הביאו בעל תפילה חדש. הוא ניגש אל העמוד והתחיל להתפלל בקול נעים וצלול, אך כשסיים ברכת "לדור ודור", טעה והתחיל "תכנת שבת". צעקו כולם ובתוכם הבעל תפילה הקודם – "אתה יצרת".

אמר ר' שלום: בעוד כולם התכוונו אז בצעקתם לדבר אחד, הרי שהבעל תפילה הקודם התכוון לדבר אחר לגמרי...

כמה אמת גלומה בזה! האדם אומר: אין לי ח"ו שום טענות על פלוני. אני רק אומר שאם היה משקיע יותר, היה יכול להיות בעל תפילה מספר אחת, או מלמד מספר אחת...

הלא הוא מתכבד בקלון חבירו בלי שום ספק! יעשה נא טובה לעצמו ויפסיק לרמות את עצמו.

אין לו חלק לעולם הבא

כעת נבוא ונראה מה הפירוש "אין לו חלק לעולם הבא". ונקדים: בדרך כלל כשאנו שומעים את הביטוי "אין לו חלק לעולם הבא", הוא נשמע לנו מפחיד כל-כך, עד שאיננו יכולים לקלוט אותו. אנו דומים בכך לילד

שמקבל עונש מעבר לפורפורציה, שאין מוחו קולטו וממילא אינו לומד כלום ממנו, שהרי הוא זוכר רק שפגעו בו ואינו זוכר כלל שעשה איזה עול. לו היו מוציאים אותו מן החדר ומעמידים לו בחן ובנועם על גודל העול שעשה, אפילו היו מענישים אותו לאחר מכן בעונש 'סימלי', לא היה נפגע מזה והיה קולט את המסר היטב. אף אנו כשאנו שומעים את הביטוי "המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעולם הבא", הוא נשמע לנו חריף כל-כך מעבר לכל פורפורציה, ולכן אנו משליכים אותו אחר גווננו.

אכן הרמב"ם עצמו בפירוש המשניות מבאר את הדברים באופן שיתיישבו על הלב. וזה לשונו: וכבר הזכירו דברים זולת אלה שהעושה אותם אין לו חלק, אמרו המלבין פני חברו ברבים אין חלק לעולם הבא, והקורא לחבירו בכנויו, והמתכבד בקלון חברו. לפי שלא יבוא מעשה מן המעשים האלו ואף על פי שהם קלים לפי מחשבת החושב כי אם מנפש חסרה שלא הגיעה לשלמות ואינה ראויה לחיי העולם הבא.

הוי אומר: נפש העושה דברים כאלה, אינה נפש שתוכל לקבל תענוג והנאה בעולם הבא, ואם כן מה חלק יש בה בעולם הבא. וכן כתבו הספרים, שבעולם הבא יש רק רוחניות, ולכן מי שזיכך את עצמו בעולם הזה והתרגל ליהנות מדברים רוחניים, יוכל להתענג על ה' בעולם הבא באופן שאין לתאר, שהרי הגוף לא יסתיר שם. מה שאין כן מי שלא התרגל ליהנות מדברים רוחניים כי אם מדברים גשמיים, לא יהיה לו מה לחפש בעולם הבא, ואדרבא, הוא יצטער שם צער רב.

הגהינזם של בעל נפש חסרה

הרמב"ם מלמדנו שמי שמתרגל להתכבד בקלון חבירו (ומי שאינו עובד על עצמו, נמצא באופן ממילא כל ימיו במצב כזה), נעשה נפשו מושחתת וחסרה, וממילא לא תוכל ליהנות בעולם הבא. אמנם כן, יתכן שהצדיק יביא אותו לעולם הבא, אבל מה זה יועיל לו, והרי לא יוכל להתענג שם, שהרי שם צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ואין שם לא קנאה ולא תחרות.

כמה שקשה לאדם לשבת בדרשה שנמשכת כמה שעות כשאין מבינים ממנה כלום, פי כמה וכמה יהיה קשה לנפש כזו להיות בעולם הבא, כשאינה מבינה בהנאה רוחנית. גהינזם זה יהיה בשבילו...

נפש שבעה אינה זקוקה להתכבד בקלון אחרים

עלינו להתחיל אפוא להתרגל להפסיק להתכבד בקלון חברינו, וכמה שנקדים לעבוד על זה, כך ייטב לנו. והאמת שהדברים מתחילים מעומקה של נפש, ונבאר על-פי משל ודוגמא: כיתה בת שלושים תלמידים, וביום מן הימים צץ ביניהם אחד שהתחיל להשפיל את חבריו בכל מיני אופנים. עד מהרה הוא הפך לאלים ביותר וכבר משך אליו כמה חברים שהפכו לעושי דברו. המחנכים חושבים לנכון להביא את הוריו ולדבר אתם גלויות בנוכחות הילד: הידוע לכם כמה פגיעות בנכם פוגע בנפשות התלמידים? אם לא תעשו עמו סדר, לא תוותר בפנינו ברירה אחרת ונסלקנו מן הכיתה...

אילו היו מטיבים לרדת לשורשם של דברים, היו מבינים שנפשו של הילד הפוגע סובלת מחסר. חסר לה דבר מה שאותו היא מבקשת להשלים באמצעות ההתעללות באחרים. לו היה ילד זה מקבל את כל צרכי הנפש שלו, לא היה צריך לפגוע באחרים. בדרך כלל אין צריך להיות חכם או נביא כדי לעלות על החסר. יברקו סביב סביב לראות אם הוא מקבל את כל מה שנפש של ילד צריך לקבל, ועד מהרה יגלו מה חסר לו. אם המחנכים יסירו בפניו של הילד, לא ידווחו מזה מאומה, כי לא בכך ישלימו לו את החסר.

איי, התלמידים האחרים סובלים ממנו. אכן צריך לחשוב מה לעשות כדי שאלו לא יסבלו ממנו, ובוודאי מוכרחים להתפלל לסייעתא דשמיא, שהרי מדובר בדיני נפשות. אבל תחילה לכל עליהם להבין שהילד אין עושה את מה שעושה לחינם, כי נפש האדם לא נוצרה באופן שתרצה להשפיל אחרים ולדרוך עליהם ברגליו. אין זה אלא שנפשו של ילד זה רעבה מאוד, היא לא מקבלת אהבה, היא לא מקבלת הערכה, וכן הלאה. אכן אם יצליחו ההורים והמחנכים לחזור ולבנות את נפש הילד, יראו שכל הצרות ייעלמו, וייחסך מהם הצורך לדכאותו ולהשליכו לדראון עולם.

אנו איננו שונים מהילדים הקטנים. למה אנו זקוקים נואשות להתכבד בקלונם של אחרים? מדוע נחוץ כל-כך שתהיה מעלתנו ניכרת ביחס לאחרים? יש לך מכונית חדשה, שמח אתה! למה אתה צריך להשוותה למכונית שחברך קנה ולהראות לכולם שאי-אפשר אפילו לדמות את של חברך לשלך? אם אנו רואים שאנו זקוקים לכך, עלינו למלאות את החסר שלנו, עד שממילא לא נודקק לכך יותר.

הקב"ה אומר לנו: הן נתתי לכם את התורה הקדושה, וכבר קודם לכן הודעתי לכם "והייתם לי סגולה מכל העמים", נתתי לכם כשרונות

נפלאים, אני נותם לכם מאז ועד היום אהבה בלי גבול. לו רק תיישרו את מבטכם, תראו שאין חסר לכם כלום, וממילא תפסיקו להזדקק לאותה מדה גרועה של התכבדות בקלונם של אחרים.

נאה דורש ונאה מקיים

מסופר על הגאון ר' חיים ברים זצ"ל שפעם הוזמן לשאת את דרשתו באיזו שמוחה. כשנעמד לדרוש היו דבריו בלתי מסודרים, ממש לא מצא ידיו ורגליו בדרשתו. והיה הקהל מתפלא, שהרי הכירוהו כנואם בחסד עליון ואיך אירע לו כדבר הזה. לאחר מכן נתברר שלפניו דיבר מאן דהו באופן שעשה לעצמו בזיונות, וחשש הגאון שאם ידבר כמנהגו דבר דיבור על אפנו, יהיה כמתכבד בקלון חבריו. לכן שיבש את דרשתו בכוונת מכוון.

אנו מתקשים לפעול בדרך זו, משום שאנו מרגישים תמיד שיש לנו פחות מדי 'בטריה', כך שאם יהיו כאלו שלא יהיו מרוצים מאתנו, וכל שכן אם ילעגו לנו, תינטל חיותנו. אך מי שיש לו את מה שהוא צריך, מי שמבין את ערכו, אינו זקוק לכל זה, ולא אכפת לו למסור את שלו לאחרים. הוא דומה למי שיש לו ממון די והותר, שלא אכפת לו להעביר קצת לאחרים. אף הוא כמותו לא ירגיש אם לא יבואו כולם להגיד לו לאחר הדרשה שהיא היתה דרשה נפלאה, שחיותו ניטלת ממנו.

עצה טובה קא משמע לן

הרמב"ם בסנהדרין משלים את מה שכתב בהלכות דעות שהמתכבד בקלון חבריו אין לו חלק לעולם הבא, לבל נעלה בדעתנו שהוא התכוון לומר סתם שהמתכבד בקלון חבריו נענש בעונש חמור כארבע מיתות בי"ד, אלא נבין כוונתו שנתחיל לבנות את נפשנו ולספק לה יניקה ממקור חיותה. שנבין שאנו רעבים וצמאים, אבל יש בשבילנו די והותר. איננו נעשים יותר חשובים מפני שאחרים מדברים באמצע התפילה. וכשנעשה כך, ממילא לא נכשל בהתכבדות בקלון אחרים.

במקום שיצטרך האדם להיאבק עם יצרו יומם ולילה, יתן לנפשו את מזונה, כך שממילא לא תזדקק להתכבד בקלון אחרים.

יש לך אדם שמגיע לשמחה ויושב בשולחן המזרח, אך אינו רוצה לאכול משום שאינו סומך על הכשרות או מחמת סיבה אחרת. אי לכך הוא נלחם ללא הרף עם רעבונו ומלחמתו סוחטת לו את כוחותיו, ועוד זאת הוא נלחם עם רצונו להתכבד בקלונם של אחרים שאינם מקפידים כמותו על הכשרות.

עצה טובה יש לנו בשבילנו. מעתה לפני שהוא בא לשמחה, יאכל ארוחה טובה בביתו, כך שיבוא אל השמחה על השובע, ולא יצטרך להלחם לא עם רעבוננו ולא עם הצורך להתכבד בקלונם של אחרים, שהרי שהסיבה שאיננו אוכל היא מפני שהוא שבע.

זה מה שאמר לנו הקב"ה קודם מתן תורה: זכרו שאתם נעלים יותר משאר האומות ואין אתם צריכים להחשיב את עצמכם ביחס לאחרים. התרגלו כך כל ימות חייכם ויהיה לכם חלק בעולם הבא.